

VOGELWERKGROEP AMSTERDAM

INHOUDELIJK JAARVERSLAG OVER 2016

Zoals gebruikelijk hebben de verschillende commissies en coördinatoren een verslag gemaakt van hun activiteiten in het verslagjaar, binnen de Vogelwerkgroep Amsterdam.

Excursiecommissie – coördinatie Erik Hölscher

We gaan niet de verslagen herhalen van de excursies die praktisch allemaal op de site bij verslagen zijn te vinden. We maken daar als excursiecommissie veel werk van inclusief foto's, omdat we denken dat daar voor deelnemers en potentiële deelnemers een motiverende werking vanuit gaat.

Het uitgangspunt in 2016 was onverkort één excursie per maand. En de excursiecommissie heeft zich daaraan geheel en al gehouden. Ook de mix van langweekend, dagvullend en dagdeel hebben we gerealiseerd. En ook wat betreft de spreiding over het land hebben we gerealiseerd wat we ons hadden voorgenomen.

Over deelname viel niet te klagen. We hebben zelf voor auto-excursies een maximum ingesteld van 5 auto's met 20 mensen. Anders wordt het wel erg massaal en ook lastig om bij elkaar te blijven. En vaak was er over-intekening. Zo'n 15 tot 20 mensen gaan er gemiddeld mee.

Voor excursies waarbij (auto)kosten worden gemaakt hanteren we een systeem waarbij de gids niets betaalt, een student/scholier weinig en de overige deelnemers allemaal evenveel. Het is wat meer werk, maar bevalt goed. Ook geven we de gidsen een flesje als dank.

Zonder dat zij een dag ter beschikking stellen van andere leden zouden de excursies veel minder leuk zijn. Dank gidsen!!!

Gevraagd naar motieven om mee te gaan horen we steeds weer de mix van

- Zelf geen auto, dus dit is de kans in mooie gebieden te komen
- Aanwezige deskundigheid en apparatuur (telescopen)
- Gezellig met meerdere mensen
- Vaak zelf niet bekend met een gebied en zo kom je waar je moet zijn

Wat meer en detail (de vogels zijn een paar aansprekende voorbeelden)

- Lang
  - April lang weekend in Vlieland (blauwe kiekendieven)
- Hele dag door het land met auto
  - Februari Zeeland (flamingo's en europese kanarie)
  - Maart Brabant + Biesbosch (spechten en zeearend)
  - Mei Weerribben (Overijssel) (roerdompen, grauwe kiekendief, purperreiger, rode rotslijster)
  - September twitch naar Maasvlakte en Brabant (rosse waaijerstaart en marmereend)

- Oktober Texel (bladkoning, bokje, jan van genten, roze spreeuw)
- Hele dag dichtbij met auto
  - November IJmuiden (steltlopers en zeevogels)
- Eigen regio (fiets en wandel)
  - Januari Waterland (ganzen)
  - Juni Brettenzone (sprinkhaanzanger, sperwer)
  - Augustus polder IJdoorn avondexcursie
  - December Amsterdamse bos avondexcursie (bosuil)
- Daarnaast werd in het kader van de nationale Vogelweek nog een avondexcursie in kijkpunt IJdoorn en Waterland georganiseerd voor niet leden: enthousiaste reacties.

Commissie bescherming – coördinatie Frank Warendorf

De commissie bescherming bestond in 2016 uit Frank Warendorf, Rinus Nieuwstad, Christian Kooij en Teun van Dijk.

Hieronder een greep uit de zaken die ons in 2016 bezighielden.

In 2014 zijn oostwaarts vanaf de Maxis nieuwe hoogspanningsleidingen aangelegd wegens de verbreding van de A1. De nieuwe leidingen zijn niet voorzien van zogenaamde varkensstaartjes (vogelweringsspiralen). In verband met een melding over vogelslachtoffers is vanaf 1 november 2015 veelvuldig telefonisch contact geweest met Tennet. Op 7 april 2016 werd duidelijk dat Tennet niets zou ondernemen.

Op 17 maart kwam een melding binnen over de voorgenomen verwijdering van een klimop in de binnentuin van een complex aan de Eerste Passeerdersdwarsstraat. Op 29 maart hebben wij Ymere vriendelijk doch dringend verzocht het verwijderen van de klimop uit te stellen tot eind augustus, aangezien het broedseizoen inmiddels was begonnen. Ymere antwoordde dat in de woningen achter de muur met de klimop dan langer een probleem zou zijn met vocht en schimmel. De klimop zou worden verwijderd 'binnen de bestaande regels en wetgeving en in de juiste periode'. Navraag bij de melder leerde dat de klimop met rust is gelaten tot na het broedseizoen.

Op 4 mei kwam een vraag binnen van een schildersbedrijf dat in verband met plaatsing van steigers ter hoogte van het Veenendaalplein informatie vroeg over eventuele broedgevallen. Na het geven van informatie over de broedperiode is de planning doorgeschoven naar augustus. Een compliment voor Schildersbedrijf Plat & Plat B.V.

Op 9 mei kwam een klacht binnen over kaalslag in een vogelrijke binnentuin aan de Ruysdaelkade, naast het Rijksmuseum, door de nieuwe huurders. De commissie bescherming kon hier niets meer ondernemen, het kwaad was al geschied.

Op 9 mei zou Stadsdeel West beginnen met een opknapbeurt van het groen op het voormalige WG-terrein. De commissie bescherming is ter plaatse geweest en heeft contact opgenomen met het stadsdeel. Er zou een quick scan zijn uitgevoerd, maar deze was niet op papier beschikbaar. Op 14 mei bleken alle bosjes en struiken te zijn gerooid. In een goudenregen die was blijven staan was een winterkoning aan het broeden. Er kon niet worden vastgesteld of bezette nesten zijn verstoord.

Op 11 mei kwam een melding binnen van verstoring van een meerkoetennest op de stabilisator van een sloep in de Jachthaven Marnixkade. De boot was uitgevaren.

Op 15 juni gingen alle alarmbellen af na een melding dat door metselwerk aan de Noord/Zuidlijn op het nest zittende jonge duiven en andere vogels opgesloten dreigden te worden en zo een hongerdood tegemoet zouden gaan. De metselaars zou zijn verzocht dit stil te houden. Het betrof een werk van Visser & Smit Bouw. Via de Partij voor de Dieren zijn de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de wethouder geïnformeerd. Deze konden echter niets doen, omdat de informant weigerde de exacte locatie te verstrekken.

Op 23 juni is beroep ingesteld tegen het Tracébesluit Zuidasdok en het bestemmingsplan Zuidasdok in verband met de bedreiging van de nestbomen van buizerd en boomvalk. Op 2 augustus bleek uit het verweerschrift van de Staat en de gemeente dat de boom met het buizerdnest, op particuliere grond in Duivendrecht, al was gekapt. Nadere bijzonderheden werden niet verstrekt. De zitting bij de Raad van State vond plaats op 16 december en de verwachting is dat het beroep hooguit op een ondergeschikt punt gegrond zal worden verklaard.

In augustus is een zienswijze ingediend tegen de kapvergunning voor 228 bomen langs de Parnassusweg, waaronder de nestboom van de boomvalk. Op 14 november vond een gecombineerde vergadering van het bestuur en de commissie bescherming plaats, naar aanleiding van een verzoek om overleg van de raadsman van de ontwikkelaars van de grond. Besloten is om hier niet op in te gaan. De VWGA heeft beroep ingesteld. Ook is een verzoek om voorlopige voorziening ingediend, omdat de gemeente van plan was direct na afloop van de beroepstermijn te gaan kappen. Dit verzoek is op 7 februari 2017 afgewezen, omdat de voorzieningenrechter voorshands van oordeel is dat voor de nesten van de boomvalk geen jaarronde bescherming noodzakelijk is. De vogel staat wel op de door het ministerie van EZ vastgestelde lijst van vogels met jaarrond beschermde nesten. Ook hebben we gewezen op Duitse literatuur en jurisprudentie waaruit blijkt dat nesten van soorten als de boomvalk in Duitsland jaarrond beschermd zijn, in de deelstaat Brandenburg zelfs tot drie jaar nadat voor het laatst in het nest is gebroed. Een en ander maakte geen indruk op de rechter.

In juli is een melding gedaan bij Rijkswaterstaat over een woonark nabij de Kinseldam. De bewoner liet zijn hond op de dam uit. Daar waren op dat moment nog nesten van lepelaars en jonge mantelmeeuwen. Boswachter Jelle Abma is op 3 augustus ter plaatse geweest en heeft een briefje op de boot achtergelaten. Uiteindelijk is de woonark verdwenen.

Op 25 september bleek dat een ontheffing was verleend voor het verwijderen van twee nesten van gierzwaluwen in het dak van het voormalige Paleis van Justitie aan de Prinsengracht. Als compensatie had de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland gierzwaluw dakpannen voorgeschreven. Deze zijn volgens gierzwaluwdeskundigen echter niet effectief. De commissie bescherming heeft de opdrachtgever, Aedes Real Estate, in contact gebracht met een contactpersoon van Gierzwaluwbescherming Nederland. Na een rondleiding in de Sint Josephlaan in Amstelveen, waar een renovatie van woningen met gierzwaluwnesten succesvol is verlopen, heeft Aedes besloten aan de achterzijde van het gebouw acht nestkasten voor gierzwaluwen aan te brengen.

Op 29 oktober is geconstateerd dat het nieuwe gebouw The Pavilion aan de Fred. Roeskestraat 99 gedeeltelijk steunt op twee grote spiegelwanden. Dit levert gevaar op voor vogels. In de welstandsnota Zuidas is opgenomen dat reflecterend glas niet is toegestaan. Er is

contact opgenomen met de welstandscommissie, de architect, de beheerder van het gebouw en de dienst Zuidas. In november bleek dat bij het gebouw Telesto aan de Fred. Roeskestraat 107 doorzichtige glazen schermen op het maaiveld waren geplaatst. Ook hier is contact opgenomen met de betrokkenen. Onze verzoeken om maatregelen te nemen hebben geen gehoor gekregen. Dit wordt in 2017 vervolgd.

Op 5 november hebben Frank Warendorf, namens de commissie bescherming, en Stadsvogeladviseur Hanna Hirsch meegewerkt aan een film van Vogelbescherming Nederland over het werk van lokale vrijwilligers. Bij het studentencomplex op het Science Park en de A10-West zijn interviews afgenomen over de successen die zijn behaald om doorzichtige wanden veiliger voor vogels te maken. De film verschijnt in 2017.

Op 14 november verscheen het beleidskader evenementen Ouder-Amstel, dat begin december in de gemeenteraad van Ouder-Amstel besproken zou worden. In het voorstel stond dat er ruimte komt voor het houden van Cirque du Soleil aan de oevers van de Ouderkerkerplas in april. Dit zou de van de plas gebruik makende smienten kunnen verstoren. Op 28 november werd bekend dat het college heeft besloten Cirque du Soleil uit het voorstel te halen.

In het najaar van 2016 zijn de woonarken in de kreek nabij de Baai van Ballast verwijderd, nadat de bewoner alle rechtszaken had verloren. Al in 2015 had de VWGA met succes een handhavingsverzoek bij de gemeente Muiden ingediend. De kreek is destijds aangelegd als natuurcompensatie voor de bouw van IJburg. Er resteren nog wel enkele wrakke schuiten, verspreid in de Baai.

De commissie heeft in 2016 alleen vergoeding van kosten aan het bestuur gevraagd ter zake van griffierechten. Deze kosten bedroegen € 334. De voorziening in de begroting voor beschermingswerk bedroeg € 1.000.

In verband met de oproep van het bestuur aan de commissies om in het jaarverslag vooral een aantal conclusies te trekken en gewenste verbeteringen onder de aandacht te brengen, nog het volgende. De uitslag van de in 2016 gehouden ledenenquête geeft duidelijk aan dat het overgrote deel van de leden groot belang hecht aan de beschermingsactiviteiten van de vereniging. De commissie bescherming wil hieraan graag gehoor geven, maar dan moet het beleid van het bestuur erop gericht zijn dat de vereniging snel en effectief kan optreden. Met name moet duidelijk worden vastgelegd wanneer er toestemming van de ALV noodzakelijk is om in rechte op te treden en wanneer niet. Ook dienen voldoende financiële middelen ter beschikking te worden gesteld.

Cursussen - cursusleiding Evert Pellenkoff, Frank van Groen

In het voorjaar van 2016 vond voor de negende maal op rij de cursus ‘vogels herkennen’ plaats, dit keer met de nadruk op de herkenning van zangvogels. De cursus bestond uit zeven bijeenkomsten, twee theorielessen en vijf praktijklessen. Er namen 43 mensen deel aan deze geslaagde cursus.

Ook in het voorjaar van 2017 wordt weer een cursus vogels herkennen georganiseerd (nu weer gericht op eenden, roofvogels, meeuwen en steltlopers). Dat er nog steeds vraag is naar de instapcursus bewijst het aantal aanmeldingen voor 2017, namelijk 40.

In het voorjaar van 2016 is een tweede telgroep van start gegaan in het nieuwe BMP-plot Amsterdamse Bos Balkan. De groep is in het veld ondersteund door diverse vwg-leden en leden van het IVN Amstelveen, net als in 2015 gebeurde bij BMP-plot Amsterdamse Bos

Midden. Als startavond voor deze groep is een bijeenkomst georganiseerd waar Jan-Willem Vergeer van Sovon een en ander uit de doeken deed over de achtergronden van BMP.

Veldwerk - coördinatie Frank van Groen

In 2016 werden, voor zover bekend, binnen het werkgebied van de VWGA onderstaande gebieden geïnventariseerd op broedvogels.

- Eendrachtspark, Gerbrandypark, de Kuil, Ruige Riet, Erasmuspark en Sloterpark West door Philipp Derks.
  - Flevopark, Oosterpark en Oostelijk havengebied door Ben Daemen.
  - Frankendael door Auke Jansen.
  - Hortus & Wertheimpark door Manuel Segond von Banchet en Jan Timmer.
  - Rembrandtpark en Brettenzone door Teun van Dijk.
  - Westelijke Havengebied, door Teun van Dijk en Martin Melchers.
  - Polderweggebied door Frank van Groen.
  - Varkensland door René Vos.
  - Diemberbos door Cathy Wiersema, Frank van Groen, Lodewijk IJlst, Onno Wildschut, Petra Snijder en Ruud Wolterman.
  - Diemerpark, gecoördineerd door Rob Baars en Edial Dekker.
  - De Mirandabad door Zweitse Scheeringa.
  - Amsterdamse Bos Midden, nieuwe telgroep, coördinatie, Abe van 't Wout.
  - Amsterdamse Bos Balkan, coördinatie, Abe van 't Wout.
  - Wilmkebrek, coördinatie Tom Jongeling.
  - Vier gebieden rond de Amstelveense Poel door Marleen Andriessen, Bram Heuseveldt, Henk Breij en Peter-Paul Boermans.
-
- In de regio Amsterdam werden door diverse vwg-leden kolonievogels geteld, onder meer van blauwe reiger, kwak, lepelaar, kokmeeuw, zwartkopmeeuw, kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw, visdief, huiszwaluw en roek.
  - Jan Jongejans verzamelde de gegevens van broedgevallen van ijsvogels in de Amsterdamse regio, met als voorlopig resultaat 64 territoria in 2016.
  - In de omgeving van Amsterdam werden in het kader van de watervogelprojecten van Sovon in de wintermaanden ganzen en zwanen geteld door diverse vogelwerkgroepleden. Keesjan van Bergeijk coördineerde de midwintertelling 2016 binnen de ring A10. Afgelopen januari verzorgde Jip Binsbergen de coördinatie voor Amsterdam van deze belangrijke en laagdrempelige telling.
  - In het kader van MUS (Meetnet Urbane Soorten) werden diverse postcodegebieden binnen Groot-Amsterdam bemonsterd.
  - Zowel op de telposten Vijfhoek, Amsterdamse Binnenstad als Diemerpark werden trekvogels geteld. De resultaten van de tellingen worden regelmatig op AVN geplaatst en zijn te vinden op www.trektellen.nl.
  - Diverse vogelwerkgroepleden deden mee aan landelijke slaaplaatstellingen van Aalscholver, Grote Zilverreiger, Halsbandparkiet, Grote Alexanderparkiet, Wulp, Grutto, Reuzenster en ganzen.
  - De leden van de Commissie Veldwerk hielden zich onder meer bezig met het stimuleren van broedvogeltellingen, de coördinatie van tellingen van kolonievogels, het verzamelen van broedgevallen van zeldzame soorten en roofvogels in onze regio, het coördineren van slaaplaatstellingen en de coördinatie van de midwintertelling binnen de ring A10.
  - Diverse vogelwerkgroepleden lazen (kleur)ringen en halsbanden af van vogels als ooievaar, lepelaar, grauwe gans, kolgans, nijlgans, wilde eend, meerkoet, grutto,

kokmeeuw, stormmeeuw, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en pontische meeuw en droegen daarmee hun steentje bij aan de kennis over deze soorten.

- Enkele vwg-ers hielden zich bezig met de laatste loodjes van het veldwerk in het kader van het landelijke Atlasproject van Sovon.

Er is een overzichtsartikel geschreven met de resultaten van de weidevogelmeetnetplots die liggen in de Amsterdamse regio. Van de andere broedvogelinventarisaties zijn de resultaten vooralsnog alleen verzameld.

De intentie is om indien daar aanleiding toe is resultaten van veldwerk te publiceren in De Gierzwaluw.

Gebieden die vacant zijn en waarvoor we tellers zoeken zijn Westgaarde, Lutkemeer, Botshol, Park Frankendael en Ons Buiten.

Lezingen – coördinatie Marion de Groot

Zes lezingen zijn in 2016 aangeboden. De opzet varieerde van reisverslag via boekbespreking (of: boek als aanleiding) tot thema-dubbellezing. Vlak na de Nieuwjaarsborrel, traditioneel met lezinkjes door eigen leden, vertelde Martijn Bot (Birding Holland) over zijn spectaculaire ervaringen tijdens een reis naar Antarctica. In april en oktober werd samen met IVN een dubbellezing over vogeltrek georganiseerd: Steven Wytema en Wim Tijssen (de laatste werkzaam bij Landschap Noord-Holland) namen deze lezingen voor hun rekening. Jacques Grégoire nam ons mee naar Australië aan de hand van zijn boek 'Australische vogels'. Zijn fascinatie voor land en vogels bleek duidelijk uit de prachtige tekeningen van John Gould, die Jacques in het boek spiegelt met zijn eigen schilderijen. De laatste lezing in 2016 werd door Martin Melchers verzorgd. Zijn boek 'Meneer Walters' en vooral Martins bespreking ervan, met (veel meer dan) technische assistentie van Fred Nordheim die o.a. met foto's bijdroeg aan het boek, zorgde voor een zeer geanimeerde en interessante avond.

Ook in 2017 proberen we 6 lezingen te organiseren, daarbij zoveel mogelijk rekening houdend met wensen die uit de ledenraadpleging kwamen. Indien mogelijk ook weer samen met IVN. Zeker met aandacht voor de regio, niet te oppervlakkig maar wel aansprekend, interessant voor de beginnende én de ervaren vogelaar. We doen ons best om er weer mooie avonden van te maken.

Publiciteit

Verenigingsblad De Gierzwaluw - coördinatie Roely Bos

In 2016 zijn er vier Gierzwaluwen uitgegeven, jaargang 54, nummers 1 t/m 4. Ze kwamen allemaal op tijd van de pers, behalve nummer 2, die een maand te vroeg verscheen. Dit kwam omdat het de bedoeling was vijf nummers maken, aangezien nummer 1 afwijkend was, nl een special. Het werden er toch maar vier.

Het redactiewerk en de fotoredactie zijn hoofdzakelijk gedaan door Roely Bos, met hulp van Frank van Groen.

Alle nummers zijn in kleur uitgebracht door onze vormgever Robert Heemskerk, die de door hem ingezette vernieuwing blijvend heeft doorgevoerd, en zien er aantrekkelijk uit.

Af en toe is het lastig om aan kopij te komen. De vaste rubrieken, zoals de waarnemingen en de bespreking van de bladen van de 'buren', vormen een solide ruggengraat, maar daarnaast is het de wens van de redactie goed leesbare stukken te plaatsen over wat specifiekere onderwerpen. Hiervoor zijn schrijvers nodig, en het is lastig ze te vinden en te motiveren.

Buiten de vaste rubrieken om zijn in 2016 de volgende artikelen verschenen:

De Amsterdamse Vogellijst, een avifaunistische lijst – De Jeugdvogelclub – Een nieuwe column: Van de Noordzee tot de Bosporus – Voorjaarsfenologie 2015 – Interspecifieke broedzorg: Winterkoning voert mereltjes – Roofvogels en uilen in 2015 – Trektellen Diemerpark – Meneer Walters – Het natuureiland IJburg – De Diemer Vijfhoek – De cursus Vogels kijken – Vogelveren 1 – Amsterdamse Slechtvalken – De Eurobirdwatch 2016. Alle schrijvers krijgen onze hartelijke dank.

Website – webmaster Janneke Vorst

Onze website www.vogelsamsterdam.nl draait sinds 2012 probleemloos op WordPress. De nieuwste versie is 4.7.

De website bestaat op dit moment uit 296 berichten en 67 pagina's.

We krijgen gemiddeld 1678 (vorig jaar 1600) bezoekers per maand. De pagina's met actuele excursies en het item "Cursus vogels kijken" worden het beste bekeken.

De kopafbeelding wordt regelmatig verwisseld met prachtige plaatjes van het moment. De interessante stukjes en aankondigingen en mooie foto's allemaal van de hand van Roely Bos. Veel dank daarvoor!

Standwerk – bemensen van kraampjes bij evenementen – coördinatie Zweitse Scheeringa

Afgelopen jaar heeft de Vogelwerkgroep, dit jaar in samenwerking met het IVN, zich met een kraampje gepresenteerd op verschillende evenementen. In totaal waren er zes evenementen die veelal in de Amsterdamse stadsparken plaatsvonden, o.a. de Slootjesdagen in het Vondelpark, de jaarlijkse natuurparkdag in het Rembrandtpark en een tweedaags evenement in het Flevopark vanwege het 100-jarig bestaan van dat park. Mede dankzij een groepje enthousiaste vrijwilligers hebben we onze visie/boodschap goed naar voren kunnen brengen.

Nieuwsflits – de digitale nieuwsbrief – redactie Marion de Groot

In 2016 is de Nieuwsflits zesmaal uitgebracht. Streven is om de Nieuwsbrief eenmaal in de maand uit te gaan brengen, maar in ieder geval als er 'nieuws' is. Doel van de Nieuwsflits is, mensen attent te maken op komende activiteiten, oproepjes te plaatsen e.d. De nieuwsbrief gaat aan alle bekende e-mailadressen. Die adressen zijn niet van alle leden bekend: de verzendlijst omvat zo'n 360 adressen, op 466 leden (stand februari 2017). Een mailtje naar secretariaat@vogelsamsterdam.nl is voldoende om voortaan als lid ook de Nieuwsflits te ontvangen. Daarvoor moet je wel lid zijn.

Jeugdexcursies

Bijdrage nog niet ontvangen